

Håndbok

for

arrangører av

NM

I

SAUEKLIPPING OG ULLHÅNDTERING

Håndboka er laget av

Norske Saueklipperes Forening i samarbeid med Ull- og
klipperådet i Norsk Sau og Geit.

Håndboka er ment som en huskeliste under forarbeidene og
avviklinga av arrangementet. Den vil bli jevnlig oppdatert
etter nye vedtak i Ull- og klipperådet.

Denne utgaven er revidert av

Ull og klipperådet siste
gang i januar 2019.

Arrangørhåndbok

for NM i saueklipping og ullhåndtering.

Revidert januar 2019

ARRANGEMENTSKOMITE

Opprettes av personer fra involverte lag foreninger organisasjoner etc., så som:

- Slakteri/ arrangementssted
- Klippere
- Lokallag/fylkeslag av Norsk Sau og Geit - Veterinær?
- NBU
- Evt andre

Kommentarer: Arrangementskomiteen bør bestå av folk som ”har tro” på det de skal gjøre, og som man er sikre på vil utføre de oppgavene de blir satt til.

Arrangørene har det fulle ansvar for arrangementet. Ull- og klipperådet oppnevner imidlertid en kontaktperson, som skal konsulteres.

En representant i fra Ull – klipperådet skal delta på et innledende møte for det kommende arrangementet. Norsk saueklippers forening (NSF) står til disposisjon for spørsmål.

ØKONOMI

- Velg kasserer
- Sett opp budsjett for NM

Kommentar: Tidligere års arrangører kan være gode hjelpere i så måte.

Inntektsmuligheter avhenger av hvor godt alt annonseres og hvor stort arrangement man legger opp til. Vi nevner noen stikkord:

- Ved å legge mesterskapet til annet stort arrangement, eks markeder eller lignende, sikrer man gode rammer rundt, og godt besøk.
- Billettinntekter, standleie, reklameplakater,
- Sponsorer, som lokale slakterier og lignende
- Støtte kan søkes fra Norsk Sau og Geit, lokale- og fylkeslag av NSG, evt andre.
- Startkontigent
- Arrangementet bør ikke være for ekstragavant. Bør basere seg mest mulig på dugnadsarbeide.
- Avtal betalingsrutiner både inn og ut på forhånd.

- Gode oppfølgingsrutiner i forhold til budsjett

NB: VIKTIG Å AVKLARE PÅ FORHÅND.

- Hvem skal disponere et evt driftsoverskudd?
- Hvem skal betale et evt underskudd?

Kommentar: Startkontingenten bør ikke bli **for** høy. Kontingenten kan også differensieres for klipperne i de laveste klassene. Startkontingenten bør stå i forhold til premieverdi/størrelse/omfang av premiering.

ANSVAR SOMRÅDER SOM FORDELES

INFORMASJONSBROSJYRE/BREV:

Tidlig på året sendes en informasjonsbrosjyre ut. Annonser settes også inn i «Sau og Geit» + «Klippenytt», Bondebladet etc. Brosjyre bør minimum inneholde en grovskisse av hvor og når NM i saueklipping skal foregå: - Informasjon om sted og arrangører

- Kart, reisemuligheter
- Innlosjeringsmuligheter
- Hvor finner en arrangørene? Kontaktperson, telefon - Påmeldingsmulighet allerede her?

ENDELIG INVITASJON

Tre måneder før NM bør endelig invitasjon til klippere og dommere, med nøyaktigst mulige opplysninger bli sendt ut. Dommerne bør da være utpekt av Ull- og klipperådet i Norsk sau og Geit.

Invitasjonen bør inneholde:

- Nøyaktig tidsplan for arrangementet og det som skjer i tilknytning til det.
- Opplysninger om klassene det skal konkurreres i
- Heatene
- Hvor mange klippeplasser
- Hva slags sauetyper, voksne og/eller lam

Påmeldingsskjema bør ha rubrikker for følgende opplysninger:

- Navn, adresse
- Konkurransklasse
- **Venstre- /høyrehendt** - **Slange eller fast stag**
- **Opplysninger om seg selv til bruk for konferansier.** -
- **Bestilling av overnatting, eventuelt fortegnelse over overnattingssteder**

MEDIAOMTALE

Begynn tidlig med omtalen av arrangementet i alle de media dere kan få en eller annen slags tilgang til. All omtale er god omtale.

- Utnevne egen presse-kontakt
- Annonser, bestem hvor og når skal de kjøres
- Aviser, Fagblader
- Lokalradio og TV
- Inviter presse, bruk facebook, spør etter gratis annonsering

SKAL SPESIELLE PERSONER INVITERES?

Disse kan eksempelvis være:

- Sponsor-representanter
- NSG, Fagtjenesten, andre fagfolk/myndigheter
- Andre (Spesielle personer i lokalmiljøet)

Kommentar: Det er viktig og i alle fall å invitere og sørge for at de som kommer har det godt mens de er der. Disse bør inviteres til selve NM arrangementet. Det får de mer ut av og det koster da heller ikke så mye. Hvem som skal betale for dem, bør avtales på forhånd. Det er jo langt ifra sikkert at en liten lokal arrangør har mulighet til å gjøre det. Sponsor betaler for reklame rundt om NM arrangementet, ikke for middag og drikke på kvelden.

OPPFØLGING AV INNBYDELSER OG PÅMELDINGER

- Registrere og oppfølging av deltakere
- Spesielle ønsker
- Det bør sendes et infobrev til deltakere og dommere med deltakerliste og regelverk i god tid før konkurransen.

Innbydelse /påmeldingsinformasjon bør sendes til alle relaterte instanser som har med ull og klipping. For eksempel til alle slakteri og ullstasjoner rundt om i landet.

Kommentar: Det er naturlig at den samme som sender ut påmelding etc., er den som følger opp klipperne.

MØTEVIRKSOMHET OG MØTEROM

Under NM vil det foregå en god del møtevirksomhet. Derfor er det en fordel om konkurranseplassen ligger i rimelig nærhet til egnede lokaler. Vær forberedt på å skaffe møterom for følgende møter:

- Årsmøte NSF (cirka 30 personer)
- Dommerbriefing klipping(cirka15 pers.)
- Ull- og klipperådet (3 pers. +)
- Dommerbriefing ullhåndtering(4-5 pers.)

- Arrangører (Egne info-møter etter behov , eventuelle sammenkomster)

VETERINÆRE FORHOLD

- Klipperne er gjennom sine regelverk pålagt å opptre i tråd med gjeldende dyrevernregler.
- Arrangementskomiteen er pålagt å holde nær kontakt opp mot lokale veterinære myndigheter. Vi vil på ingen måte være med å spre smitte i de områdene NM arrangeres.
- Det skal være godkjente desinfiseringsmidler med bruksanvisning på plass i nærheten av klippeplassen for at alle skal få mulighet å desinfisere klippeutstyret før hjemreise.

DOMMERE

- Utpekes og/eller godkjennes av Ull- og klipperådet. Reise og opphold betales i utgangspunktet av arrangør.
- 1 hoveddommer
- 1 scenedommer for hver klippeplass (normalt 3-4)
- 1 ekstra scenedommer for å skape rullering
- 2 bakdommere
- 1 reservedommer
- 4-5 ullhåndteringsdommere (2 bakdommere og 2-3 scenedommere)

Kommentar: Det er Ull- og klipperådet, som har ansvar for å peke ut dommere til mesterskapene. De har også ansvaret for utdanning av dommerne. Det er de siste år gjennomført et dommerkurs på konkurransestedet dagen før konkurransene. Dermed betales dommernes reiser på den måten. Utgifter ut over den ene dagen, betaler arrangørene vanligvis selv. Arrangørene har de siste år fått kr 75.000,- fra Norsk Sau og Geit. Til gjengjeld betaler de reise, opphold og en godtgjørelse på kr 1000,- til hver dommer etter reiseregning.

Anbefaling: Bruk max to nye dommere under konkurransen. Dette for å opprettholde/sikre en viss kvalitet over bedømminga.

Dommerkurs: Det skal arrangeres dommerkurs på fredag. Deltakere forplikter seg til å stille som dommere videre framover. Visst innleid kompetanse skal denne lede dommerkurset.

DET KONKURRERES I FØLGENDE KLASSER

- Junior: Klipper opptil 50 dyr per dag (8 timer)
- Mellomklasse: 51 – 100 dyr per dag
- Senior: 101 – 200 dyr per dag
- Åpen klasse nasjonal: Over 200 dyr per dag

- Åpen internasjonal klasse: Over 200 dyr per dag
- Norgesmesteren kåres i åpen klasse nasjonal.

Kommentar: Det står arrangørene fritt å opprette flere klasser; for eksempel dameklasser, oldboys, sauebønder, internasjonal åpen klasse etc. Om det gjøres, så vær spesielt oppmerksom på tidsaspektet. Mange av NM deltakerne kommer reisende langt, og vil dra fort. Da er det viktig at de på forhånd oppsatte tidene holdes. Dette skal også framgå klart av innbydelsen til NM.

DEFINISJONER

Norske Saueklipperes Forening, NSF, er saueklippernes egen yrkesforening. Her kan lister over alle medlemmene fåes for at arrangørene kan sende invitasjoner. De bidrar også med hjelp til alt som trenges.

Ull- og klipperådet er det forum som fastsetter regelverket for konkurransene. Forumet består av én representant fra hhv Norsk Sau og Geit, Norske Saueklipperes Forening og Fagtjenesten for ull. Komiteen er også bindeleddet for informasjonsutveksling partene i mellom.

Norsk Sau og Geit står bak opplæring innen saueklippinga i Norge. Utnevning og utdanninga av dommere til NM står Ull- og klipperådet for.

UNDER KONKURRANSEDAGEN

Oppmøtere registrering i et hjørne av lokalet helst en time før klassestart. Fortløpende oppdatering av deltakerliste etter hvert som deltakerne er registrert ankomne. Der bør tas høyde for sent innkomne påmeldinger, dvs mulighet for upåmeldte å bli med i konkurransen hvis det er dyr nok osv. Men det er ønskelig at alle er påmeldte senest 14 dager før NM.

Deltaker bør hele tida påminnes hvilke heat som er det neste og at de skal være klar når deres heat skal begynne. Dette for å sikre flyt i dagen slik at tidsskjema lettere holdes.

SCENE/KLIPPEPLASS

Her er en liste over ting som bør huskes til klippeplassen:

- Hvem skal bygge klippeplassen og når?
- Avklar strømbehovet på forhånd! Viktig! Strøm til klippemaskiner og annet utstyr.
- Stoppeklokker
- Tidtakere: 1 tidtaker med stoppeklokke pr klippeplass + 1 reserve med stoppeklokke
- Navneskilt til å henge over klippeplass

- Antall sau klipt-skilt
- Nummerering av klippeplasser
- Klippemaskiner. Sponsorere kan gjerne stille med alle maskiner.
- Slipemaskin. Bør finnes i nærheten av konkurransested.
- Merkeutstyr, oljekanner
- Mannskapsbehov pr klippeplass under konkurranse:
 - 1,5 For å lempe dyr ut og inn
 - 1 For å vise dyr til dommer
 - 1 For å ta unna ull(kvalifisert mannskap under hele konkurransen)
- Konferansier for konkurransen.
- Høytaleranlegg
- Reklameplakater sponsorere. Spesiell informasjon om sponsorere, bør komme klipperne for øre før konkurranse. Det kan være restriksjoner på å bære tøy med reklame etc.
- Resultattavler/plakater
- Ullsamlere. 1-2 på hver klippeplass. Det må være kvalifiserte/proffe ullbehandlere som tar ulla under hele konkurransen.
- Ullsekker
- Mulighet for leie av skjerm og resultatservice. Resultattavler, plakater henges opp fortløpende, lett tilgjengelig.

Viktig at høyde og dybde av klippeplass ikke er for stor. Underlaget på klippeplassen må ikke være for ru, da ulla vil henge igjen. Samtidig som underlaget ikke må være for glatt å skape fare for skliulykker. Nedenfor klippeplass bør underlaget være fast og ikke grus ol. Passelig avstand mellom scene og ned til publikum, slik at ullsorteringa skjer uhindra. Utforming av klippeplass etter angitte mål. Se VM 2008. Eventuelt ta kontakt med NSF.

Egne sorteringskurver for ullkonkurransen. Minimum 6 kurver per deltaker. Stort bord på baksiden av scena for bakdommerne sin ullbedømming. Ullsekker med vedstativ foretrekkes for å holde sekkene oppe. Eventuelt andre detaljer under ullkonkurransen kontakt Sissel Berntsen eller Borghild Øyna.

Trapp i hver ende av klippescena slik at dommerne kan rullere uten å gå i veien.
- Totalt mannskapsbehov
- Representanter for klipperne skal sjekke konkurransestedet før konkurransene starter.

SEKRETARIAT

- 2 personer regner poeng

- 1 person som bringer dommerskjemaene fra dommerne og skriver/slår fortløpende opp resultat på oppslagstavle.
- 1 person til å bringe ull fra scena til bakom scena.
- Regnemaskin/PC. (Det finnes programvare for poengberegning)
- Dommerskjemaene skal være kopiert opp i tilstrekkelig antall
- Sceneskjema, bakdommerskjema og samleskjema
- Tusjer, skrivesaker, papir, skriveunderlag/tavle for dommerne.
- En oppasser av startrekkefølge/opproper/ ser til at klipperne er klare.

DYREBEHOV TIL KONKURRANSENE

- Settes opp etter at påmeldingene er kommet inn.
Arrangøren bestemmer selv hvor mange dyr som skal være i de forskjellige klasser og heat.
- Dyrene skal være kvalitetsmessig jevnest mulig.
- Dyr til prøveklipp (Hvis mulig. Ikke påkrevet. Se regelverk)
- Dyr til innledende alle klasser
- Dyr til semifinale alle klasser
- Dyr til finale alle klasser
- Noen dyr i reserve
- Heatoppsett ullbehandling: 4 – 6 sau innledende, 6 – 8 sau i finalen - Behov for dyretransport

For - klipping:

Alle konkurransedyr til klippekonsurransen for-klippes etter nærmere bestemte regler, rundt hale og kjønnsorganer. Dette er gjort for at alle skal ha like forhold, og at det heller ikke skal oppstå skader underveis. Lokale klippere bør påta seg jobben. (se regelverk)

Konkurransedyr til ullhåndteringskonkurransen skal ikke for-klippes!
Disse dyrene skal ha så lik ull som mulig.

FORSLAG TIL HEAT-OPPSETT

Åpen klasse:

Innledende heat 05 dyr
Semifinaleheat 08 dyr
Finaleheat 15 dyr (min)

Klasse for senior:

Innledende heat 03 dyr
Semifinaleheat 05 dyr
Finaleheat 08 dyr

Klassen for nybegynnere og mellomklasse:

Innledende heat 02 dyr
Semifinaleheat 03 dyr
Finaleheat 05 dyr

PREMIERING OG PREMIER

Kun vinneren av Åpen klasse nasjonal skal kalles Norgesmester.

Vinnerne i de øvrige klassene er klassevinnere.

Arrangørene bestemmer selv pris på premiene, men det bør være en sammenheng mellom størrelsen på startkontingenten og premiene.

Samtlige deltakere og dommere kan få en minnepremie.

Men istedenfor å dele ut lokale premier foretrekkes heller reduksjon av påmeldingsavgifta.

Finalistene i for eksempel junior, mellomklasse og senior kan premieres med en oppmerksomhet som for eksempel en kam. Eventuelt kan klippehåndstykket som normalt går til NM vinneren i åpen klasse, gå til senior vinneren. Begge disse forandringene for å gi de i de lavere klassene mer å kjempe for. Gi gulrotpåvirkning.

- Hovedpremier til plassene 1-4 i alle klasser.(eller jfr antall klippeplasser og deltakere i finalen.)
- Spesielle premier. Kanskje ønsker Fagtjenesten, NSG eller andre å sette opp en egen premie mot en spesiell kvalitet. Undersøk dette på forhånd.

KONKURRANSEDAGEN, FØR OG ETTER ARRANGEMENTET

- Hvem kontakter vi når noe uventet av forskjellig karakter skjer?
- Behov for buss
- Garderobemuligheter
- Åpningstale, velkommen til NM V/Eks ordføreren
- Lett måltid for deltakerne i pause i konkurransene - Pauseunderholdning, visninger - Blomsteroverrekkelser?
- Andre overrekkelser av hederstegn?

FESTMIDDAG (Frivillig deltakelse/påmelding)

- Bør arrangeres i gangavstand til konkurranseområdet
- Underholdning, musikk og mat innenfor rimelighetens grenser
- Foregår på kvelden konkurransedagen
- Påmeldinger
- Hvem kan delta, og hva koster det?
- Premier/hederstegn?
- Hvem betaler kalaset?

Kommentarer: Det finnes flere måter å få dekket utgiftene til festmiddagen på. Det kan legges opp til at deltakerne betaler det det koster i sin helhet. Det vanligste har likevel vært at den lokale slakteriet har betalt festmiddagen. Kombinasjon av de to kan også være en mulighet.

Festmiddagen er også en fin anledning til overrekkelse av hederstegn etc. Påmeldingsavgifta til festmiddagen bør være inkludert i deltageravgifta til utøverne. Da vil ikke påmeldingsavgifta virke så dyr og flere vil komme på middagen. Man samler da folket bedre.

ANDRE TING

- Ryddegjeng på konkurransearenaen etter at alt er ferdig -
Trenger noen av deltakerne skyss til flyplass/avreisepunkt? - For
øvrig info angående utførelse av NM, kontakt NSF eller ull og
klipperådet i NSG.

VIKTIGE ADRESSER OG TELEFONER

Norske Saueklipperes Forening (2015)

	<u>Mobil</u>	<u>E-post</u>
Leder: John Gerhard Haakul	48230403	gerhard_haakull@hotmail.com
Nl/sekr/web: Sven Arne Lislegaard	92839912	sa.lisle@online.no
Kasserer: Tor Arne Olsen	95947661	ran.tor@frisurf.no
NSF rep ull og klipperrådet: Åsmund Kringeland	45615570	kriasm01@hotmail.com

Fagtjenesten for ull (2015)

Sissel Berntsen	91179163	sissel.berntsen@animalia.no
-----------------	----------	-----------------------------

Norsk Sau og Geit (2015)

Leder for Ull- og klipperådet: Helge Olaf Aas	91819067	olaf-aa@online.no
--	----------	-------------------

DOMMEROVERSIKT

Klippedommere

Sven Reiersen	Evje	90605466	svenre@online.no
Jan Svindal	Hauge i Dalane	47674975	jan.svind@icloud.com
Anders Opsahl	Sør-Fron	90913922	a.opsahl@icloud.com
Godskalk Hamre	Ølen	53768047	(får info av Geir Tofte)
Geir Tofte	Ølen	91127152	ge-tofte@hotmail.com
Steinar Austdal	Bjerkreim	51450113	arne.austdal@online.no
Roar Kavli	Isfjorden	91133218	rkrokhaug@online.no
Stian Espeland	Sandnes	97958151	stian.espeland@nortura.no
Guttorm Gudmestad	Rennesøy	95073726	guttgud@online.no
Stein Pettersen	Bjerkreim	93843646	stein.pettersen@hesbynett.no
Tor Arne Olsen	Trøndelag	95947661	ran.tor@frisurf.no
Randi Lund	Trøndelag	95947661	ran.tor@frisurf.no

Per Nyhus	Gudbrandsdalen	45606992	pavig@online.no
Torbjørn Huse			
Stein Terje Moen	Hol	97019024	stein-terje.moen@norilia.no
Terje Bakken	Dokka	95060928	terje.bakken@nortura.no
Marit Klevstuen	Oppdal	92493664	

Ulldommere

Sissel Berntsen	Oslo	91179163	sissel.berntsen@animalia.no
Borghild Øyna	Rogaland	95169408	
Marit Klevstuen	Oppdal		
Hilde Fosen			
Tor Arne Olsen	Trøndelag	95947661	ran.tor@frisurf.no
Randi Lund	Trøndelag	95947661	ran.tor@frisurf.no
Stein Terje Moen	Hol	97019024	stein-terje.moen@norilia.no

REGELVERK FOR- OG RUNDT KLIPPEMESTERSKAP

*Vedtatt av Sauklippekomiteen på telefonmøtet den 26.7.96, samt endringer av 6.6.1997.
Samt endringer av september 1998 og i mai 2015.*

1. HOVEDDOMMER

- a) - skal utpekes av Ull- og klipperådet..*
- b) - skal ha god klipperbakgrunn og dommererfaring.*
- c) - skal under konkurranser se til at øvrige dommere arbeider i henhold til gjeldende regelverk.*
- d) - skal se til at hverken scenedommere eller bakdommere samsnakkes.*
- e) - skal avgjøre klagesaker fra konkurransedeltakerne.*

2. DOMMERE

- a) - skal være godkjente av Ull- og klipperådet.*
- b) - skal, for å forbli på lista over godkjente dommere, ha dømt i konkurranse minst én gang i året. Hvis ikke, skal dommer godkjennes av Ull- og klipperådet.*
- c) - Klippere kan, med Ull- og klipperådets godkjenning, stille som dommere i konkurranse men ikke dømme i den klassen de selv klipper i.*
- d) - må møte til konkurranse senest 30 minutter før konkurransestart.*
- e) - skal ha satt seg godt inn i de til enhver tid gjeldende regler. Ull- og klipperådet skal ha disse tilgjengelige til enhver tid.*
- f) - skal under konkurransen rotere blant deltakerne for å sikre jevn dømming.*
- g) - skal ikke dømme under påvirkning av alkohol.*
- h) - klager på dommerne skal rettes skriftlig til Ull- og klipperådet.*
- i) - dommer har rett til å bortvise, eller ved å stoppe maskinen, diskvalifisere klipper som:

 - I) Stiller synlig beruset til konkurransestart.**
 - II) Viser annen utilbørlig oppførsel på scenen.**
 - III) Som ikke behersker klippeteknikken godt nok, og viser dette ved å gjøre stor skade på både ull og dyr.**
 - IV) Når dommer mener at behandlingen av dyret strider mot dyrevernsmessige kriterier.***

j)- under ullkonkurransen: 2 ulldommere(bakdommere), 1 dommer per ullsorterer + en roterende.

3: KLIPPERE

Deltakere skal ikke betale for mer enn en inngangsbillett for hele helga. En deltakerkontingent per utøver. Visst åpen nasjonal deltaker kvalifiserer seg godt nok for å være med i internasjonal semin/finale, så er det OK uten å måtte betale ekstra.

Godkjente ullsorterere skal sortere ulla under konkurransen. Disse skal få godtgjørelse i form av penger, matbong eller lignende.

a) Dommerne har rett til å bortvise, eller diskvalifisere klipper som:

- 1) Stiller synlig beruset til konkurransestart.
- 2) Viser annen utilbørlig oppførsel på scenen.
- 3) Som ikke behersker klippeteknikken godt nok, og viser dette ved å gjøre stor skade på både ull og dyr.
- 4) Når dommer mener at behandlingen av dyret strider mot dyrevernsmessige kriterier.

b) Hoveddommer skal påse at øvrige dommere arbeider etter regelverket.

- 1) Klippere kan stille med to fullt utstyrte klippehåndstykker på scenen til konkurranse. Tre ved mere enn to saueraser/ulltyper i konkurransen.
- 2) Ansvar for at klippehåndstykker er i orden, og skader som oppstår ved at eget konkurransedyr stikker av, er klipperens eget, og gir ikke grunn for klagerett overfor hoveddommer.
- 3) Feil med hovedmaskin, slange eller fast nedføring, samt skader eller tidheft som oppstår ved at medkonkurrents sau stikker av, gir grunn til klagerett og evt om-klipping etter hoveddommers avgjørelse.

c)

- 1) Klipper skal på forhånd ha adgang til å se over og evt. avvise konkurransedyr som er under normal standard. Klage skal rettes til hoveddommer, som tar endelig avgjørelse.
- 2) Klipper skal uten assistanse:
 - a) - Starte og stoppe maskinen.
 - b) - Hente sau i hentebinge, fra stående stilling. Hjelpemann skal kun holde sauene, som skal stå på fire ben, og ikke hjelpe til med å reise dyret. Slik hjelp kvalifiserer til to straffepoeng for klipperen.
 - c) - Leverer ut klipt dyr gjennom returdør.
- 3) Ingen uautoriserte personer har adgang til hentebinge.
- 4) Heat- og standplass skal trekkes i god tid før start. 5) For-klipping av konkurransedyr skal begrense seg til:
 - a) - Hele halen
 - b) - Så mye som en lukket hånd dekker rundt kjønn og haleparti.
 - c) - ikke mere enn en kambredde tommer over og under spener. 6) For sene påmeldinger til konkurransene, skal belastes med 50% tillegg i startkontingent.

7) Det bør være tilgang på prøvedyr før konkurransene starter. Prøveklipping skal imidlertid ikke foregå på konkurranseplassen i forbindelse med konkurransene 8) Klipperne skal ikke presentere de dyrene de selv har klipt for bakdommerne.

9) Klipperne skal rette seg etter spesielle tiltak fra veterinærmyndighetene på konkurransestedet. Fravik kan føre til diskvalifikasjoner.

10) Klippere kan selv dømme i konkurranser, men ikke i den klassen de selv klipper. 11) Klager skal rettes til hoveddommer, og senest 30 minutter etter avsluttet konkurranse.

12) Hver klipper skal ha en egen tidtaker. Tiden tas fra "GÅ" til klipper selv, ved å rette en hånd i været, viser at han er ferdig. Tegn skal ikke gis før klippet sau er inne i returbinge. Arbeid etter "ferdig-tegn", skal gi straffepoeng.

13) Rusmidler, av alle slag, tillates ikke i konkurransesammenheng.

REGLENE FOR TILDELING AV STRAFFEPOENG.

*****'

DOMMERREGLER FOR KONKURRANSER I SAUKLIPPING.

FØLGENDE PUNKTER SKAL BEDØMMES:

1) DOBBELTKLIPP:

a) Det gis trekkpoeng dersom ulla blir klippet av to ganger på lengden. Det gis trekkpoeng for dobbeltklipp som er ca. 1 cm. bredt og 20 cm langt, eller eks. 2 cm bredt og 10 cm langt, osv.

2) DYREBEHANDLING

a) Dommer skal trekke for all unødig hard behandling/ straff av dyret under konkurransen. Det skal gis straffepoeng på en skala fra 1- 20.

b) Dyret skal stå på fire ben når klipperen henter det ut av bing. Dersom medhjelper hjelper til med å reise dyret, kan klipper trekkes inntil 2 poeng.

3) UTSEENDE OG KLIPPESKADER:

- Dyret skal være velfrisert og fri for klippeskader for å unngå trekkpoeng.

a) For en "rygg" som er ca 1cm bred, 20 cm lang og høyere enn 1 cm, skal det trekkes 1 poeng.

b) For en ulldott på størrelse med en tommelfinger, trekkes 1 poeng.

c) For mindre klippeskader, f.eks. et hull på størrelse med en tioring, trekkes 1 poeng, 2 poeng for hull på størrelse med et kronestykke, 4 poeng for hull som en femmer, osv.

d) For rifter opp til 1 cm, trekkes 1 poeng, og ett poeng for hver 2 cm etter dette.

e) Alvorlige skader, slike som kutt av spener, halsener o.l., som fører til at dyrets verdi som livdyr er sterkt redusert eller ødelagt, fører automatisk til **diskvalifikasjon**. f) Andre alvorlige skader, f.eks. hull som må syes, skal det trekkes 20 poeng for.

NB: Dersom en deltaker får mer enn 20 straffepoeng på ett av punktene som bedømmes, skal det føre til diskvalifikasjon.

4) TID:

- a) Ett tidspoeng skal være 20 sekunder.
- b) Tiden tas fra starteren sier "GÅ" til klipperen viser, **ved å rekke hånden i været**, -at øvelsen er fullført. "Ferdigtegn" skal ikke vises før klipt sau er tilbake i returbingen.
- c) Arbeid etter at "ferdigtegn" er gitt, gir straffepoeng.

KOMMENTARER TIL REGLENE:

- 1) Dobbeltklipp bedømmes av dommerne på scenen under klippinga.
- 2) Hver klipper har ett skjema pr konkurranserunde, som følger personen/klippeplassen.
- 3) Scenedommerne rullerer mellom klippeplassene under konkurransen.
- 4) Det skal være to bakdommere, som hver har ett skjema for hvert heat.
- 5) Siden det opereres med trekkpoeng, vil deltakeren som har lavest poengsum, være vinneren.
- 6) Skulle poenglikhet mellom to deltakere oppstå, som vil være avgjørende for avansement i konkurransen, skal situasjonen søkes løst på følgende måte:
 - a) Ta først bort tidspoengene
 - b) Hvis de enda står likt; - ta bort poengene for «utseende og klippeskader», samt dyrebehandling.
 - c) Hvis to klippere står likt i finalen, selv etter å ha trukket for a) og b), skal det kåres to mestere.
- 7) Trekkpoengsummene for alle dømmingskategorier, med unntak av TID, skal deles på antall dyr.

Installering og bruk av

Programmet for registrering av resultat i konkurranseklipping av sau

- 1) Kopier programmet over til harddisken. Legg det i ein passende katalog.
- 2) Start Microsoft Excel. Gå på **Åpne** og hent inn programmet / skjemaet frå den katalogen det blei lagt.
- 3) Viktig! Gå på **Fil – Lagre som.....** – og gi programmet eit nytt namn, helst eit som er naturleg i forhold til konkurransen (eks: *Seniorklassen, første heat*).

- 4) No skriv ein inn dei opplysningane ein har – klasse, heat, tal på sau, tal sekund per tidspoeng og kompensasjonspoenga for sorteringsmåten. Namna på deltakarane kan ein og fylle inn.
- 5) Etterkvart som resultatata kjem inn frå dommarane, legg ein dette inn i skjemaet. (Det går ikkje an å skrive i andre celler ein der ein høyrer til å skriva – dette er for å verna formalar som ligg i nokre av cellene.)
- 6) Når alle resultatata er lagt inn og ein ønskjer å få eit skjema som viser den beste øvst og så nedover, gjer ein følgjande:
 - a Gå på **Verktøy – Beskyttelse – Opphev arkbeskyttelse** b Merk frå og med den cella som heiter **Navn** (B6) – til og med cella **Total** (Q6) – og nedover til ein har med alle deltakarane. (Det er altså bare kolonne 1 (Nr) som ikkje skal vera merka.)
 - c No går ein på **Data – Sorter...** – under **Sorter etter** finn du ei liste med alle cellenamna frå Navn til Total (nedst), her vel ein **Total**. d Sidan vi ønskjer stigande sortering er det bare til å velja OK.
 - e No skal deltakarane vera ordna etter prestasjonen deira. No kan ein eventuelt sletta ubrukte radar nedst på skjemaet – og deretter skriva ut ei resultatliste.
- 7) No skulle det vera klart for å henta inn eit nytt skjema.....begynn frå punkt 2 igjen.

REGELVERK FOR ULLHÅNDBERINGSKONKURRANSER

Disse reglene gjelder fram til nye kommer før NM 2015

Forfattet av Tom Dodd januar 2001. Oversatt og redigert av Jorunn Vesterøy mai 2002.

Redigert og godkjent av Ull- og klipperådet ved Fagtjenesten for ull juli 2004 og august 2005.

INTRODUKSJON:

1. Etter som de fleste norske sauer blir klippet to ganger i året, vil det være mest hensiktsmessig å ha halvårsull (i praksis høstull) i konkurransesammenheng.

2. Ullsortering i Norge skiller ulla som følger: -

Hovedfell

- Kantull: Her blandes mage-, lår-, skritt-, hale- og kort, margholdig hode/kinnull.
- Misfarget ull/urinbrent ull
- Svart ull (i hvit ull), gul ull og soppgrønn ull. - Avfall: Merkemaling, skittklumper etc..

KOMMENTAR:

1. Ullhåndtering i Norge er basert på enkle prinsipper, hvilket gjør det mulig å arrangere konkurranser med «en ullbehandler pr to klippere-format», som i Storbritannia.

2. God ullhåndtering skal produsere:

- en forholdsvis homogen fell, bortimot 75-80% av all ulla klipt av én sau.
- Kantull (klasse H1), bestående av mage-, skritt-, hale-, kort hodeull og grov lårull (vanlig i Norge) 20-25% av total ullmengde pr sau.
- Svarte flekker og gul/soppgrønn ull
- Urinbrent og svært skitten ull
- Kassert: hardfiltet, ekstremt skitten ull, merkemaling, hudbiter, ekstremt vegetabilinnhold.

KONKURRANSEN:

1. Hver ullhånderer tar unna ull fra to klippere, der klipper nummer 2 ikke starter før nummer 1 har gjort ferdig mage, hale og lår på første sau.

- I nybegynnerklassen holder det med 2-3 sauer
- I NM- klassen vil 6-8 sauer kunne demonstrere ferdighetene til ullhåndereren, siden en viss arbeidsrutine må opprettholdes.

2. Assistanse fra klipper er ikke tillatt på annen måte enn å rive løs mageull. Eksempelvis har klipperen ikke lov å ta vekk lårulla.

3. Ulla skal sorteres i følgende separate korgar: (NB: Pkt C, D, E brukes ved behov)

A: Alle feller i samme korg

B: Kantull (H1), mage-, skritt-, hode-, lår-, hale. Utøverens skal her vise sin ferdighet i hva han/hun synes skal renskes vekk for å få en mest mulig homogen fell.

C: Urinbrent og svært skitten ull

D: Svarte flekker

- Hvite sauer skal brukes
- Klipper roper «svart ull»
- Det tillates generøst med hvit ull rundt flekk ved dømming

Gul og soppgrønn ull

E: Kassert, - som nevnt tidligere

DØMMING:

Straffepoeng i følgende tre kategorier blir lagt sammen. Minste sum vil avgjøre vinneren. Se vedlagt tabell.

1. **Klippeplass, utøving, arbeid:** Her brukes roterende dommere. Straffepoeng gis for dårlig/feil arbeidsteknikk.
2. **Ull:** Hver ullklasse blir gjennomgått for å se etter innslag av feil ull. Straffepoeng gis pr vektenhet.
3. **Forbrukt tid:** Tiden utøver trenger for å gjøre seg ferdig/rydde opp etter at siste sau er klipt. Tid tas fra klippemaskinen stoppes, til utøver ved å rekke hånden opp, signaliserer at vedkommende er ferdig.

STRAFFEPOENG

1. Klippeplass:

- Klippeplass ikke ren før start	FE*
- Mageull ikke flyttet før klipper trår opp for å klippe hals	2 p
- Skritt/lårull ikke fjernet før klipper trår opp for å klippe opp hals	3 p
- Klippeplass ikke gjort ren mellom sauer	FE*
- Endelig opprydding av klippeplass	FE*
- Hindring/berøring av klipper	2 p
- Arbeid etter at tidtaking er stoppet	Diskvalifikasjon

FE* = fyrstikkeskestørrelse, 3 x 6 cm = 1 poeng

2. Ull: Pr 20 gram "fell-ull" i frasortert ull og omvendt: 1 p
3. Tid: 1 poeng for hvert 5. sekund
1 poeng for hvert sekund etter 1 minutt og 30 sekunder.

UTØVER MÅ SIGNALISERE SEG FERDIG MED HEVET ARM!**GENERELT**

1. All deltakelse skjer på egen risiko
2. Rake/utstyr skal utøver bringe med seg
3. Utøver skal være passende bekledd, eksempelvis helst joggesko
4. Hvis like poengsummer oppstår, vinner den med lavest ullpoeng.
5. Hoveddommer kan tildele ny omgang til utøver hvis denne uforskyldt ble forhindret.
6. Klager må framlegges innen 30 minutter etter endt konkurranse og rettes til hoveddommer.
7. Korger til sortert ull skal være på plass og skaffes av arrangøren.

FOR KLIPPERNE GJELDER:

1. Klipper kan ha med to håndstykker til klippeplassen
2. Klipper nr 2 skal ta ut sin første sau når klipper nr 1 trår opp for å klippe opp halsen. Deretter bør første klipper være ferdig med sin sau når klipper nr 2 trår opp for å klippe opp halsen. Speaker vil assistere i denne koordineringen.

Oslo 24.06.04: Fagtjenesten for ULL

P:\Husdyr\aosbe\DIVERSE\Håndbok NM-arr.doc